

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitive vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. šte. 220.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Ljubljanske mestne volitve.

Peto leto je, odkar se narodna stranka v glavnem slovenskem mestu ne udeležuje volitev v občinski zastop za to, ker je bil svoje dni en župan suspendiran in potem celi zastop za nove volitve razpuščen. Prvi je priporočeval kujanje z avoljo sebe in prvo leto so ga nepremišljeno ubogali, kar je ta nasledek imelo, da je več odličnih mestjanov zapustilo narodno stranko, ker niso hoteli zanemarjati materialnih koristi svojega mesta in da je velika množina drugih postopala, kakor da niso občani svojega rojstvenega mesta, ampak „privandrani“ tujei, katerim ni mar za korist največjega slovenskega mesta. Takoj drugo leto so spoznali nepolitnično postopanje, vendar zbal so se „nedoslednosti“ in samo malokteri je pogum imel skromno naznaniti, da se ne more vjemati s tem nepraktičnim postopanjem, ker so vsakega javno razglasili za osebnega neprijatelja tega ali onega, ki jim je prvo leto bil priporočal zdržanje od mestnih volitev. Osebnostni interesi so se stavili pred mestne in deloma pred deželne, ker je glavno mesto izgled celi deželi po prislovi: *regis ad exemplum totus componitur orbis*. V petih letih smo videli prikazen, da je veliki zastop glavnega mesta celo nasprotoval zboru cele dežele v šolskih, učnih in drugih prevažnih zadevah, da je pošiljal svoje spomenice nasproti deželnemu zastopu vladi vselej enoglasno, da je razpolagal proti glasu deželnega zbora z mestnim premoženjem (glej *hauptmanco* in druge mestne dele na mahu) in da se je ta zastop sploh vedel, kakor da je nad deželnim zborom. Tudi zmerni slovenski ljubljanski mestjani so očitali narodnim klovodjam in celi narodni stranki, katero pri previdnem in poštenem delovanju vendar čaka naravna večina v mestnem zastopu, da ona zanemarija materialne interese slovenskega glavnega mesta. Da tukaj kujanje nikdar ni bilo na pravem mestu in o pravem času, razvidi vsak politični otročaj, ker bi narodna stranka tudi v naj neugodnejših razmerah brez posebnega truda lahko bila deset odbornikov imela v mestnem zastopu. V tem primerljaji pa

mestni zastop ne bi bil mogel svojih spomenic in protestov zoper sklepe deželnega zbora pošiljati enoglasno na Dunaj, on ne bi mogel sploh obnašati se kakor zastop dežele v deželi in vlada bi v pošte jemala dobro utrjene misli narodne večine, ktera je v soglasji z zastopom cele dežele. V enakih okoliščinah imenuje pražka „Politik“ zdržanje od volitev „polzevo hišico politične strahopetnosti“, torej se naši kujalci zastonj sklicujejo na česke deklarante, ker ti vse drugače postopajo tam, kjer jih čaka prej ali slej naravna, ne pa prisiljena večina. — Naše zaspano politično društvo je letos spet z neznatno večino kakih 30 glasov sklenilo, ne udeležiti se mestnih volitev. Ne vemo sicer, ali bodo naši prebrisani mestjani ubogali ta zaukaz ali ne, naša časnikarska dolžnost je, brez ovinkov povedati, da ta sklep ni političen in torej tudi ne koristen; vendar mi narodnih volilcev ne bomo oštevali, ako se zdržijo volitev, ker jim samim prepustimo soditi o svoji osodi, ker je dovolj samostalnih elementov med njimi, da presodijo, kaj je pravo, ali kaj je krivo pri takem ravnanju. Ako hočejo vsem drugim zastopom dati najslabši izgled, prosto jim bilo: to pa jim s polnim prepričanjem že denes povemo, da se bodo v kratkem kesali nepolitničnega postopanja, s katerim škodujejo celi deželi. Letos bi mogoče bilo več odbornikov narodnega prepričanja spraviti v mestni zastop in nepraktično bi bilo opustiti to priložnost. Slišimo sicer, da se volilci že posvetujejo sami o tej važni zadevi in upamo, da bodo imeli toliko odvažnosti stopiti na svoje noge in emancipirati se tistih spon, ki so jih predolgo že vezale in ovirale v lastnem preudarku, ker so se prepričali, da si človek mora sam pomagati, ako hoče, da mu Bog pomore. Ta skromni poskus samostalnosti smo hoteli ohrabriti, ker bi od neizmerne koristi bilo vsaj nekatere sposobne odbornike spraviti v zastop glavnega mesta prve slovenske dežele, ktero je in bode slovensko, dokler ne zgine slovenski narod vsled malomarnosti in politične nezrelosti svojih sinov. Odvažnost narodne stranke bode ves narod z veseljem priznaval, ker je predhodnica boljše, lepše, srečnejše prihodnosti.

Dopisi.

Iz Ljubljane 9. aprila. [Izv. dop.]

Ne volimo! tako so ukazali dr. Costa in sklenilo se je v „Sloveniji“ in v katoliško-političnem društvu! Nemškutarji se smejejo temu sklepu na tihem, očitno pa pravijo, da ne verjamejo, da narodna stranka letos ne bi udeležila se mestnih volitev. Res je tudi čudno, kako se more prepuščati nemčurski kliku mestno gospodarstvo, zdaj še, ko je večina prebivalcev ljubljanskih proti sedanjim mestnim odbornikom jako razdražena in ko vsak pošten misleč mestjan zahteva, da se tem gospodom enkrat vrata k rotovžu zapro. Zopet eno leto tedaj, bode odbor mestni proti vsaki terjatvi slovenskega naroda govoril in na novo bomo morali slišati, kako bodo možje kakor Schaffer, ki bi imeli morebiti sposobnost govoriti kako se dvorjani lepim ženam in gospodičnam po zvezdi ali na kakem plesu, kako bodo psovali in v blato metali slovenski jezik in slovenstvo, kakor je storil to omenjeni dečak v isti seji ljubljanskega mestnega zastopa, ko so naši nemčurji podelili največjemu sovražniku vseh Slovanov, Beustu častno meščanstvo slovenske Ljubljane. Ko bi možje, ki se imenujejo „voditelji“, prvaki in zastopniki naroda, srca imeli za čast narodno, morebiti bi bili malo manj sofistično in bolj premišljeno pobijali nasvete takemu ravnanju enkrat konec napraviti. A prestali smo mnogo, preživeli bomo narodnjaki tudi še to leto, a naposled ne bomo več čakali po velja generalov „Slovenije“. Treba nam najprvo ustanoviti društvo politično, v katerem bomo gojili ljubezen do domovine, do naroda in naposled do mestnih interesov. Mi moramo osnovati društvo, ki bo zares društvo, v katerem bode vsak poštenjak svoje mnenje slobodno izrekal, ne pa kakor je to „Slovenija“, samo glasovalna mašina za dr. Bleiweis-a in dr. Costo. Kadar bode potem res občno mnenje zavladalo, potem ni dvoma, da se stvari poboljšajo. — Nemčurji izkušajo volilno agitacijo kolikor mogoče živo vzdržavati. Napravili so že tri poskušne volitve v steklenem salonu kazine, pri katerih se je popilo mnogo Kozlerjevega piva in jako pridno zabavljalo proti narodnjakom.

Listek.

Telečja pečenka.

(Obraz iz našega mestnega življenja.)

Gospod Bitič je stanoval že mnogo let v mali izbi v hiši mestnega mesarja Kriva. Njegov posel je bil najlažji ali najtežji na tem svetu, kakor že hočemo soditi: Bitič namreč ni imel za boga ničesa drugega opraviti, nego prazen čas potratiti, ki je od jutra, ko iz ženske rojeni slabi človek slabe volje s postelje zleze, pa do večera, ko mrmraje zopet v posteljo leze. In Bitič je spal kakor polh, spal od zgodaj do poznega. To je bilo morda krivo (vsaj Eskulapi tako govore), da je Bitič vedno čemerren, nezadovoljen, kisel obraz po mestnih ulicah nosil, kadar se je „prsi ven, trebuh notri“ soldaški po konci sklonen, roke pod hrbtom držeč, šetat hodil, korake broječ počasi, počasi, kakor se človeku spodobi, ki nema nobenega dela.

Ta kisel obraz, rastoč iz belo ruto mnogo

ovitega vratu, in čepeč pod velikim precej zbeganim in menda večkrat posedenim in zmčkanim vohastim klobukom, čegar oglavje je smelo rastlo v vzvišen špiček; — ta kisel obraz z upalim licem, dolgim nosom in malo zmršeno brado, je nosil v kavarno, kjer je stal cele ure poleg biljarda ali poleg kartne mize, igralcem napotje, točajem izogibek, kartačem neljub „majer“; — ta kisel obraz je nosil tudi vsak dan v krčmo k staremu Zeleniku — vendar, ne! tu v krčmi je ginila njegova čemernost, njegov obraz se je tu jasnili.

A treba, da vas prej natančneje z možem seznanim, predno povem uzrok njegove edine zadovoljnosti.

Bitič je bil penzizijoniran oficir. Ker je bil že okolo petdeset let star, in že jako dolgo v mestu, ne da se izvedeti, pod katerim slavnim generalom je služil in kako. Kdor je njegovo suho malo postavo ogledal, imel bi ga bil pač prej za kakega starega advokatovskega pisarja, ali davkarskega uradnika, kajti njegov osebni videz ni bil nikakor martijalen. Ali kar je, to je, on je

bil penzizijoniran oficir, in sicer že davno penzizijoniran. Njegovo dostojanstvo v slavni cesarski vojski gotovo ni bilo veliko, kajti pri kasi je potegoval prav malo več nego trideset forintov na mesec.

S tem pičlim dohodkom je baje prejšnje čase dolgo izhajal, ne da bi krajevarja dolga imel, in ne da bi bila njegova večkrat okolo ovita zavrtnica kedaj bolj ali menj bela, kot v zadnjih časih, ko so ljudje pravili, da je nekde podedoval prilično veliko svoto novcev, kar se je na tem poznalo, da si je kupil novo zimsko suknjo, da njegovi črevlji niso več tako brez šuma po mestnem tlaku stopali in da je hodil ne samo zvečer, nego tudi opoldne v krčmo k staremu Zeleniku, da, poznalo se je celo po tem, da je več večerjal in nekaj pol maslicev več vina popival nego prej.

Pri starem Zeleniku je imel svoj stol. Bog varuj in joj kletarici in krčmarju, ako bi se bil, predno je on prišel, kdo drugi usedel zvečer tja, kjer je „hauptman“ Bitič posajal neimenljivi del svojega telesa.

Pri volitvi drugega reda, kjer so se sošli sami uradniki, pohudili so se tudi čez „Slovenski Narod“, ki nemškutarskim uradnikom jako neugodne stvari spravlja na dan. — Kaj take poskušne volitve veljajo, kjer se vsakemu takoj ko vstopi, list z želenim kandidatom v roko stisne, je samo ob sebi razumljivo. Sitno sicer ali resnično! Da nemčurska svojat tudi na cesti in po hišah na vso moč agitira, rabi tudi tajno vse pripomočke, to je razumljivo, ker nemškim mestnim očetom stoji do tega, da se vsaj vse nemškutarske stranke udeleže volitev, sicer, ako pride letos zopet tako malo ljudi volit ko lansko leto, bi moralo dozdanje očete sram biti mandate sprejeti. Po dokončanih volitvah bomo iz števil videli, koliko volilcev stoji za nemčursko stranko.

Iz Ljubljane, 8. apr. [Izv. dop.] (Trgovinske zbornice) so za narodno politiko s tem važne postale, da imajo pravico izmed sebe več ali manj poslancev v deželne zbornice pošiljati. Kakor je gotovo, da ta njih politični značaj, ki dostikrat večino zastopstva v kakej deželi skoro odločuje, v prvotnem ni spešen in dober za trgovino in obrtstvo, ravno tako trdno stoji, da so trgovinske komore baš zaradi tega postale prevažno torišče v politiki, na katero je treba že zgodaj opozorovati. Posebno pa je to treba nam Slovencem na Kranjskem, katerim se že precej časa pod zdanjim ministerstvom žuga, da bode ljubljanska trgovinska zbornica razpuščena zavoljo tega, ker so dozdanji odborniki narodni in pošiljajo dva poslanca v deželni zbor, ktera, če prav nista politične kapacitete, vendar vedno pošteno narodno glasujeta.

Ne jemljemo si tu naloga pretresovati dolžnosti in področje trgovinskih zbornic; nečemo denes pretresovati prav bližnje vprašanje, je-li pametno, da protivni si: kupčija in obrtnija v en zastop mečejo, ali, je-li dobro za trgovino in obrtstvo, da se politiki ne odtegnejo in samo za-se delajo. Dokler živi krivična ustava, katero so nam Nemci od Šmerlinga do današnjih Auerspergovih stebrov urinili, tako dolgo imajo zbornice politično prevago in tako dolgo nam mora biti največ na tem, da v nje spravimo narodne zbornike, kajti dokler borimo se za narodno življenje, nam mora biti vse drugo stransko, moramo pripravljene biti žrtvovati za narodni blagor in prihodnost vse drugo.

To so spoznali pri zadnjih volitvah naši obrtniki in trgovci ter s sijajno večino narodnjake volili. To so spoznali goriški Slovenci, ki so v zadnjič prvi napor storili — da-si se jim v prvič ni posrečilo. To bodo morali spoznati tudi štajerski Slovenci in v prihodnjih volitvah za kupčijsko zbornico narodne kandidate postaviti, za nje agitirati in njim glasov nabrati. Baš štajerski Slovenci, ako se živo agitacije udeleže, morejo celo vspeh imeti in vsaj nekaj svojih v kupčijsko zbornico v Gradec poslati, tem laglje,

ker smo dozdanj videli, da so se nemški Štajerci neizmerno slabo volitev udeleževali, in ker velik del štajerskih Nemcev voli v trgovinsko komoro v Leoben. To jim že zdaj v preudarek, naj poskusijo. Vsaj zopet pokažejo, da so in hočejo biti, in bog ve, če kasneje ne dobodo lastne komore za slovenski Štajer. To pa bo mogoče, ako že zdaj pokažejo, da žele svojih zastopnikov.

Po postavi veljavni za trgovinske zbornice od 29. junija 1868 imajo volilno pravico vsi trgovci in obrtniki ki imajo državljanske pravice. Po tem tacem imajo te komore neizmerno mnogo volilcev, kateri se tem laglje volitev udeležujejo, ker se lahko voli tudi tako, da se samo volilni list podpisan po volilcu komisiji pošlje. Vsak agitator torej lahko pobere v svojem okraji od malih obrtnikov in kupeev take volilnice in jih potem odboru pošlje.

Da na Kranjskem zmagamo, to je brez dvombe, ako se ne drže na križ roke. Treba pa bi bilo morda tudi na Kranjskem, da se, ako bi vlada res svojo grožnjo izpolnila in zbornico razpustila, merodajni trgovci in obrtniki že prej pripravijo, in morda tudi poleg nekterih dozdanjih odbornikov tudi druge, političsko in strokovnjaško zmožnejše može za kandidate namenijo. To prouzročiti, je bil namen teh vrst.

Iz Kanala, na Goriškem. [Izv. dop.] Kako zloraba ljudskega zaupanja ljudstvo demoralizuje, dokazuje nam zopet jasno zaupnica, katera se podpisuje po Tominskem in Kanalskem — kraškemu poslancu Černe-tu! Da si je njegovo glasovanje obsodilo vse slovensko, slovensko, in Slovanom le količkaj prijazno časopisje, da si je vsak pošten Slovenec tudi pri nas in na Tominskem v srečju prepričan, da je bilo Černetovo postopanje toliko v pretekli sesiji deželnega zbora, kolikor v državnem zboru vse graje vredno, vendar se tako gladko in brez ovire podpisuje omenjena zaupnica, kakor bi bilo naše ljudstvo v Černetu svojega izveličarja našlo. In zakaj to? Ker zlorabijo nekateri merodajni možje, in med temi posebno eden, ljudsko zaupanje in svojo avtoriteto.

Nek starešina in sicer pošten Slovenec iz Tominskega je odgovoril na vprašanje, zakaj je podpisal zaupnico: „Bal sem se zameriti gospodu glavarju Winklerju“ Tu ga imaš mameluka in taci je obilo podpisanih, kateri so bodisi iz nevednosti, bodisi celo zoper svoje prepričanje podpisali Černetu zaupnico, samo da so s tem ustregli g. glavarju. Temu se ne more nihče čuditi, kdor pozna vpliv okr. glavarjev posebno pa taci glavarjev, kakoršen jo g. W., o katerem bi ne bili nikadar mislili, da bo s takim postopanjem v obraz bil svojo preteklost ter oma-deževal svoje po Slovenskem sloveče ime.

Gotovo so zaupnico podpisali tudi nekateri več ali manj iz prepričanja in sicer taki, kateri se malo ali nič ne brigajo za narodnost, ampak

edino le za materialne dobičke. Tem je zaupnica demonstracija na korist Predelske železnice. Ti so že sami sebe nalagali, da je Črne s svojim pristopom k ustavoverni stranki priboril železnico, katero že slišijo v duhu ropotati po soški dolini polno denara za bovški sir, tominska teleta, šebreljski marmelj, kanalski ci-vid in in sploh za vse pridelke goriških gor in kakor verjamejo svojim lastnim domišljijam, tako jih vsiljujejo drugim in en glas gre po soški dolini: Črne nam je pridobil železnico, hajd, podpisujmo mu zaupnico! Stavim, da bi mu za to pridobitev „in spe“ celo monument postavili zraven Hermanovega na Predelu, ako bi vsega-mogočni gosp. glavar nabiro za to napravili.

Kje pa je ta železnica? vprašam, in ali je sploh vsaj na papirju zagotovljena, kakor n. pr. enakopravnost v §. 19? Niti tega ne! Enakopravnost, glejte! je postavno zavarovana, je od Njeg. Veličanstva potrjena — in vendar je še ne moremo uživati; — predelska železnica obstoji pa še le kot vladni predlog katerega je ministerstvo zraven družih enacih predlogov dan pred zborovim razhodom sprožilo, da nij trebalo s stražo domov spremljati odpadnika Černetu, dalmatinskih in drugih nezvestih poslancev. S takimi obljubami in predlogi se dan danes slepijo volilci in ljudstvo sploh, da se ne razsrdi in ne maščuje nad svojimi nezvestimi pooblaščenici.

Predelska železnica je tedaj samo predlog vlade, katere obstanek nij gotov od denes do jutri, ampak odvisen od čeških volitev in od pravicoljubnosti vladarjeve. Vrh tega je pa še treba vedeti, kaj poreče državni zbor k temu predlogu, ali ga odobri, ali ne, in Črne ima v zboru samo en glas, katerega mora oddati za Predelsko železnico, kakor bi ga oddal vsak drugi poslanec goriških Slovencev. Kako posebno zaslugo ima po tem takem Črne do zdaj za Predelsko železnico? Ali morda mislite, da je ministerstvo samo zaradi njegovega glasovanja za posilno volilno postavilo predlog Predelske železnice sprožilo? Ste pač otroci v politiki, če kaj takega mislite in verjamete; bodite zagotovljeni, da niti mogočni gospod, kateri Vam zaupnico v podpis vsiljuje, nij tega mnenja in prepričanja. Temveč, menim jaz, da „od zgoraj dano mu je to povelje“ ali pa, da se hoče hvalečnega skazati gosp. deželnozbornskemu tovaršu, kateri je naj zdatniše k temu pripomagal, da se nijsta morala razpostaviti v zadnji zborovi sesiji samo dva „cesarska kraljevska“ občenemu zasmehovanju, ko je odločna šestvorica zabranila s svojo nenazočnostjo razpravo in sklepanje o zlo neugodnih vladnih predlogih.

Koliko veljave pa mora imeti za slovenskega poslanca zaupnica, spodbujena menda od iste merodajne osebe iz Tominskega — ki se podpisuje na Kanalskem, prepriča naj vas to le: Podpisi se lovijo, skoraj bi rekel uradoma; (Dalje v prilogi.)

Kadar je po zimi ura udarila šest — punkt šest! — odprla so se vrata in Bitič je počasi vstopil, ne pogledal ni na desno ni na levo, klobuka ne snel prej nego je do svoje mize prišel, in nikogar pozdravil, tudi ako je bila vsa nizka, staro-krčemka izba, z ukajenim obokanim stropom, dolbkom polna. Da pa vsak večer pride, v burji in nevihti, kakor ob vedrem vremenu, na to se je smelo priseči.

Tu v krčmo prišedši je obešal „stotnik“ svojo vrhovno suknjo na klin, potem nekaj v papirje zavitega iz žepa poiskal, to na mizo del, stol z žepnim robcem prahu otepel in počasno sel. Ali njegov obraz je bil še zmirom kisel, tudi še, ko mu je lepa kletarica, ktere niti pogledal nij (kar ga bode pri sovražnikih žensk gotovo prikupilo), vina in vode prinesla. Pil je en požir, odstokal se, potem začel razvijati v papirje zavito stvar. Prišli so na dan rezki salami-klobase, ali kak fineji sir. S tekom je to zaužil, časi pa časi primakoval si grlo; ali obraz se mu ni zvedril, niti ni govoril z ljudmi, če so pri isti mizi sedeli.

Ko je ura bila sedem, prinesla mu je kletarica telečje pečenke! Lepa porcija, lepo opečena, rumena; in duh udarja prijetno v nos in golt. To je „stotniku“ po godu! Zdaj se mu obraz razsveti, oči zadovoljno gledajo na krožnik, roke polagano razvijajo servieto, katero zna Bitič tako obvezati okolo vratu, da dva uhla gledata zadaj na straneh kvišku, tako, da se baš vidi, kakor da bi gospod stotnik imel štiri ušesa, in sicer dva daljša nego dva. Potem kadečo, rumeno pečenko bliže primakne, in jo pogumno nasadi na vilici.

Nos gospoda stotnika se približa mizi, od mize pak se porcija na vilicah približa nosu, oba dva prideta v sicer ne posebno estetičen dotik, a samo za en hip, kajti z zadovoljstvom se vrne stotnikov obraz v prejšnji raven položaj nazaj. Zdaj poje nož po talerji. Zanimljivo je gledati to lice, na katerem se pozna, da stotnikovi zobje in čeljusti že nemajo več zapriseženih osnovnih ustanov, a da z veseljem še službo opravljajo. Ali lice je vedro, malo oko bistro, zdaj je gospod Bitič srečen videti, kakor je srečen mladenič, čegar

čisto srce je čiste ljubezni polno, ko prvič poljublja nedolžno, — trepetajočo nevesto.

Tako je bila telečja pečenka edino, kar je Bitiča na tem svetu veselilo, edina sladost njegovega življenja!

Filozofični slaniar in klobaso-prodajalec, gospod Jugee, kateri je vsak večer pri sosedni mizi sedel, razkladal je včasi, kadar je Bitič ob udarci desete ure napasen in zadovoljen krčmo zapustil, svojim poslušalcem prav psihologično, zakaj se „stotnik“ tako veseli svoje telečje pečenke. „Prej, dokler je bil stotnik ubog in samo na svojo penzijo navezan — govoril je Jugee — ni mogel pošteno zajutrkovati, niti obedovati. Jedel je samo zvečer, samo svojo telečjo pečenko, prinašel torej velik apetit seboj. Kadar se pa človek navadi kaj ljubiti, ljubi to tudi kasneje, ko mu že ne treba tako. Tu pomaga domišljija, spomin.“

Tako je bilo z Bitičem, dolgo, več let — — ko naposled odurna roka neizprosljive osode stegne svoje neusmiljene prste in pretrga Bitiču vse to, veselje na življenji. (Dalje prih.)

kajti gosp. župan sam je njeni pokrovitelj in okoli jo nosita g. podžupan „Sior Pierin“ in občinski pisar. Kdo pa sta gg. župan in podžupan? Prvi je v narodnem oziru popolno mlačen, včasih celo nasproten mož; tako je n. pr. pri zadnjih volitvah za goriško trgovsko zbornico podpiral italijanske kandidate in nabiral podpise na dotične izkaznice in enako je stal, kolikor se spominjam, do zdaj še pri vseh volitvah, tudi deželno-zbornskih, na vladni strani, katero je kot bogataš zdatno podpiral.

V družih obzirih je g. župan dobro znan, menda ne samo na Kanalskem, ampak po vsem Goriškem. — Šivir Pierin, colporteur Černetove zaupnice je pa znan kot najhujši sovražnik vsega, kar je slovenskega na Kanalskem. Zraven tega so njegove premoženjske razmere take, da ga oslepi vsaka iskrica nade po železnici, od katere pričakuje edine rešitve. Saj je, kakor pravijo, celo z goriško „Sočo“ koketoval, kadar je prinašala predélski črti ugodne članke. Tedaj narodni nasprotniki so pokrovitelji, so colporteurji Černetove zaupnice na Kanalskem, ti zapeljujejo lehkoverneže pregovarjaje jih, da je Č. dobitnik dežele, ker bomo po njem dobili železnico in Bog ve še kaj — in nevedni tički gredo na limanice ter podpisujejo se zaupnico sebi najjasniši spričevalo nboštva. Sto zaupnic v roci bo stopil Č. . . . 16. t. m. ponosno pred svoje volilce, katere je pozval, da se pred njim umijejo, ker so se z nezaupnico umazali. Kraševci pa, kateri so v javnem zboru resno pretresli in prereševali delovanje svojega poslanca, predno so ga obsodili, in kateri niso vajeni uklanjati se po mameluško glavarjem in bogatašem, mu bodo še ponosniši odgovorili: „Če je kaj nečistega na nas, prihaja od tod, ker smo toliko časa prepotrpežljivo opazovali tvojo omahljivost, dokler si s svojim odpadom od zastave federalizma omadeževal svoje poslanpoštenje in čast slovenskega Krasa; zato odstopi, da bo vsaj naša čast rešena! Nam gorjanom pa se bodo zaničljivo posmehovali, ker smo brez posvetovanja in večjidel brez prepričanja slepo podpisali, kar je prišlo „od zgorej“ s čemer smo nehote, pa vendar izrekli svoje zaupanje tudi sedanji vladi, ki nam je Slovincem in Slovanom sploh — prava mačeha. —

Na Krasu, 9. aprila. [Izv. dop.] Dasi-ravno nas je g. Černe pozval v svojem klasičnem manifestu, naj „javno in pred vsem svetom“ opravičimo svoje podpise na nezaupnici, ima biti vendar shod 14. t. m., kakor slišimo, rezerviran samo za volilce in posamezne povabljene. Če je to res, potem lahko sumimo, da nas hoče gosp. Č. na led spraviti z izmišljenimi opravičevanji, morda s skrivnimi obljubami, katere je prijel od tega ali onega ministra, ali bog vé kaj. — Toda zadostikrat nas je že prevaril lisičji gospod poslanec — to pot nas ne bo več; kajti mi se bomo udeležili shoda le tedaj, če bo javen, pri katerem sme vsakdo nazoč biti in govoriti, kakor smo mi volilci javno pretresavali Črnetovo poslovanje in ga javno obsodili. Pošten človek se nikdar ne boji očitnosti!

Gospod Černe se zadosti dolgo pripravlja na svoj zagovor in prepričani smo, da bo vsak stavek skrite zanjke zapletel, v katere bi nas vjel; zraven tega ga bo gotovo tudi iskreno zagovarjal g. „Friceljnov dohtar“, kateri je že pri našem shodu zapreke stavil nezaupnici in menda se bo našel še kak ustavoveren zagovornik ustavovernega Črneteta. Mi smo si popolnoma svesti, da smo pošteno in korektno ravnali, ko smo nezaupnico sklepali, a tudi pravično stvar je treba pogostoma na vso moč braniti, posebno kadar se ima opraviti z lesjaki in takimi možmi, kateri so se v parlamentih govorniških zvijač naučili. Mi imamo poguma zadosti in hočemo svoje stališče javno zagovarjati. Zatorej naj bo shod 14. t. m. javen, ali — ostanimo doma.

En kraški volilec v imenu mnogih.

Iz Idrije, [Izv. dop.] (Poročilo društva „Šola“ v Idriji.) V občno korist in napre-

dek menda bode, ako društveni odbor objavi stan tega dobrotnega zavoda ter razkaže celo delovanje in blagajnične predale. Žalibog, da se ne moremo ponášati s tisoči, po katerih kranjsko-slovenski učitelji zastoj zdiujemo! Pa prigovor nas tolaži, da z malim se pričinja, a z obilim se jenja. Da bi se nam hotelo to posrečiti, srčno želimo, če tudi je bati se, da bo konstitucionalno društvo preveč konkuriralo. Naj si že bode kakor hoče; „le véliko“ naj bode šolskih prijateljev deviza; vsaj šoli naklonjeni darovi so najbolj blagi in plodonosni. Naslednji izkazek naj društvene razmere pojasni, ob enem naj služi to poročilo vsem p. n. gg. ki so ali kot pravi, ali podporni, ali dobitni udje v v društveni zvezi, za potrdilo vseh sprejetih doneskov.

Društvo „Šola“ šteje 13 pravih udov, 16 podpornih udov in 80 gospodov je skupaj darovalo društvu 92 gl. 85 kr. Skupni blagajni stan je bil torej 176 gl. 35 kr. Za nakupovanje šolskega blaga in raznih potreb se je porabilo 157 gl. 35 kr., ostaje še v blagajni 19 gl. Društvo ima še 159 knjig na razpolaganje.

(Prostora nam manjka, da bi mogli natisniti po imenu obdarovane učitelje in šole, in naštevati posamezne darovatelje itd. Uredn.)

Društveni namen je, potrebnim šolam nekoliko pomagati; temu namenu zadostiti je društvo tudi pripravljeno s pomočjo omenjenega blaga in še prihranjenega denarja. To bi se bilo tudi lahko že zgodilo, ali skoraj nikdo ni naznanil svojih želj, bodi si pravi, ali podporni ali dobitni ud „Šole“, kako naj se naklonjeni denar v prid obrne. To se odboru posebno važno zdi, ker le tako si bode društvo podpornike in dobitnike ohranilo, če jim je prilika dana, v svojem kraju prepričati se te koristne naprave. Podpisani odbor pozivlja torej vse ude in dobitnike, naj se v kratkem oglase, kako in kaj si želijo iz „Šoline“ založbe sprejeti. Gotovina je za zdaj namenjena, da se zanjo nakupi še šolskega blaga, ktere ga celo nič, ali premalo ima. Zarad tega se bode oziralo na skupne in splošne želje družabnikov, ne toliko na posamezne. Treba je tedaj celo vrsto potreb naznaniti odboru, da se bode zdaj z eno, zdaj z drugo rečjo postreglo.

Končno nam je še prijetna dolžnost, p. n. gg. dobitnikom in podpornikom za milodušno žrtev naj iskrenejšo hvalo izreči.

Sladka zavest naj jim dobrohotno srce slavi, da še niso nikdar tako potrebnega reveža blagodarili. Da bi milodušnost svojo blagovolili še dalje ohraniti plodonosnemu zavodu, se naj gorečnejše priporočuje

V Idriji o veliki noči 1872.

Odbor društva „Šola“.

Stegnar, predsednik. L. Urbas, blagajnik.

J. Rupnik, tajnik.

Iz Trsta, 6. aprila. [Izv. dop.] Naši ustavoverci imajo vidno nesrečo s svojim konstitucionalnim društvom. Vsi naporji naših prusomanov ostajajo brez vspeha in konstitucionalno društvo še toliko ne zmore, da bi se vsaj kedaj zbralo. Vodja konstitucionalnega društva dr. Rabl (rojen Slovenec in prav rabelj svoje domovine) je razposlal vabilo k pristopu vsem tukajšnjim in vnanjim c. k. uradom, da bi predstojniki uradov njim podredjene uradnike nagovorili, naj postanejo udje konstitucionalnega društva — a vse zastoj. Konstitucionalnemu društvu v Trstu ne cveto rožice.

Naši državni poslanci so prinesli domu okoličanom jako žalostno novico, da bode vsa okoličana, kar je pod Krasom leži, padla pod mesto in to zato, ker so poslanci za ministerijalne predloge glasovali. Ako se to uresniči, pride zopet en kos slovenske zemlje tujcem v žrelo, ker tržaška komuna bode potem z okolico lahko popolnem svojevoljno ravnala. Tako nam jemljejo naši sovražniki vedno več narodnih tal in pač mora vsak spoznati, da samo zedinjena Slovenija nas more rešiti tuje požrešnosti. Z žalostjo smo zato videti morali, da slovenski poslanci v državnem zboru o prvem pogoju za narodni obstanek Slo-

vencev še črhnil niso! Ne bilo bi odveč, ko bi jih narod na odgovor pozval. Ako bomo vedno samo pohlevno se klanjali volji dunajskih vlad in samo včasih otroško boječe kak pomislek proti vladi izrekli, tedaj smo že pri kraji!

Iz rožne doline (na Koroškem), 6. aprila. [Izv. dop.] Po izgledu naših bratov na Štajerskem in Goriškem tudi pri nas nekoliko napredujemo. Kakor je bralcem vašega nam draga lista znano imamo tu v sredi naše od nek-daj zaradi naravne lepote in zvestega domoljubja znane doline krepko narodno politično društvo s stalnim sedežem v Št. Jakobu. Društvo stoji sedaj na prav čvrstih nogah, šteje precejšno število udov in ima lastno bralnico, v kateri se večjidel ob nedeljah zbiramo, ter časopise čitamo in se vadimo v materinem jeziku. Ker pa vemo, da nam ne zadostuje samo duševna omika, temuč tudi potrebujemo boljšega blagostanja, hočemo v kratkem ustanoviti narodno založnico, ter ob enem posojilnico. Zbrali smo se že v ta namen in potrebna pravila sestavili. Želeti bi bilo, da bi naše početje slovenski rodoljubje vsestransko podpirali.

Prvi dan tega meseca je bil za nas Rožane jako zanimiv. Napravilo je namreč št. jakobsko društvo besedo, ki je bila prav krasna. Igrala se je igra Vilharjeva: „Slep ni lep“. Sree je bilo polno radosti, ko smo na odru zagledali kot igralce že osivele, ali vedno še čvrste možake. Sedemdeset let stari Serajnik je izurjeno igral Ribničana, ravno tako 50 let stari Turkar Tržičana in 45 let stari Kapus Borčana.

Sedaj še nekaj. Celovško katoliško-politiško društvo je proti nekemu izjavi v Celovci izhajajočega liberalnega lista sestavilo javen protest in je v ta namen nabiralo po deželi podpise. Proti temu sicer nemamo nič, ali protestujemo pa pač da nam Slovincem omenjeno društvo enaka pisma in nezaupnice pošilja v nemškem jeziku. Čudimo se tej stvari še tem bolj, ker dobro vemo, da so v odboru celo nekteri možje, ki slujejo kot Slovinci. Na svetu se pač gode čudne stvari. Če more 80letni starček še na oder stopiti, ter tamkaj gibčno slovenski igrati, zakaj bi potem Slovinci ne pošiljal Slovincu slovenskega dopisa? Ali pustimo rajši to nepravno stvar, saj upamo, da se bode vse zboljšalo.

Končno želimo še enkrat, da bi kmalu oživela naša založnica, ter upamo, da bode tudi druga založnica v Ziljski Bistrici in celo tretja v Celovci v kratkem beli dan zagledala nam in našim potomcem v korist in blagor.

Iz Prage, 8. apr. [Izv. dop.] Denes nemamo tu nobenega časopisa, ker so vsi konfiscirani. Posrečilo se mi je vse-eno dobiti en iztis zaplenjene „Politike“, kateri je policajem ušel, v roke, in tako vem, zakaj so c. kr. ustavaki vse tri večje novine denes pod ključavnico dali. — Prinesli so namreč časniki popolnoma istinit nov dokaz, kako vlada ustavoverne glasove dela. Neki nemški veliko-posestnik z imenom Berger von Bergenthal, bivši oficir, je bil kot goljuf obsojen zavoljo ponarejenja menjic. S tem zločinstvom je izgubil volilno pravico. Vlada mu pa z dekretom od 28. marca nasledke njegove kazni odpušča, da bi dobila en ustavoven glas več. Česki tisti dotični dekret od besede do besede objavljajo — s številko in podpisi. Dekret je avtentičen, vse je istina, ali pod nemškim liberalstvom se resnica ne sme razglašati! Korupcija, da groza! Če bode vlada zmagala s tacimi glasovi, kakor je glas tega bivšega goljufa Berger von Bergenthal-a (če se ne motim je znan tudi v Ljubljani in se je tam nekje ženiti hotel, ter so se višji čitalničarji še enkrat blamirali misleči — da je deklarant) — potem jej zmaga ne bode zavidati. Da se vlada sama sramuje tacega društva, — to dokazuje slučaj, da ne pusti te glase v javnosti in tudi to, da se v dotičnem dekretu naravnost pravi, da Berger ne more (poleg vse milosti da voliti sme) postati oficir.

Nasilje proti narodnim velikoposestnikom tudi

sicer lepo cvete. Nekterim ne puste zemljiščne postavne delitve vknjižiti, druge silijo naj davkov ne plačajo, da se bodo mogli izgovarjati, zakaj niso volili, tretje z velikim denarjem podkupujejo, četrtim rede in križce obetajo. Nikjer ni več morale na vladni strani. Če poleg tega vlada zmaga, bode narod razdražen, da še nikdar tako, ker kar se zdaj počenja to vpije v nebo.

Pojutranjem bode konec reklamacij, bode torej število veliko posestnih volilcev določeno. Ktera stranka bode zmagala, tega ne more zdaj nihče prorokovati, čakati moramo torej do 22. aprila.

Iz Dunaja 9. apr. [Izv. dop.] Dunajčan stare barve, kateri še iz centralističnih časov poje svojo „es gibt nur a Kaiserstadt, es gibt nur a Wien“ mora biti denes pobit in potrj videč, da njegov ljubi Dunaj vendar že malo velja. Kajti osredje cele avstrijske politike, vsa javna pozornost se obrača že zdaj več tednov preko Dunaja na Česko, kjer se bje boj za našo slovansko bodočnost. Naj izpade dnevna bitva, na katero se v Čedah priprave delajo, kakor že hoče, Slovani smemo ponosni biti na svoje bojovnike. Slovanski duh vstaja iz mogil onih naših prednikov, ktere je podrl nemški Frank, azijska Ober in Magjar, in že to je mnogo, da se obupnemu nemškemu napadovalcu Slovan nasprofi postavlja, naslonjen samo na svojo lastno moč in žilavost. Če je res, da je zdanji boj na Českem začetek one velike borbe, ki mora nastati med Slovanstvom in Nemštvom, borbe, ki bode odločila v tem, ali bode Evropa nemška, ali ne, — potem imamo vse upanje, da mora končna zmaga slovanska biti. Kajti zdaj vidimo, da je samo eden slovanskih narodov, vrli Čeh, v boji ne samo proti svojemu deželnemu nemštvu, nego proti celi stari organizirani sili, ktero ima državna vlada v rokah, proti nemštvu in magjarstvu — kos boriti se!

Iz borbe, kakor se zdaj vodi, vidimo to veselo znamenje, da je česki nasod močnejši nego njegovi protivniki. Torej tudi ne bode imelo za bodočno odločitev nobenega pomena, ako pri volitvah Čehi padejo za ene glase. Padli bi samo za ta trenotek, in njih trenotni pad bi se imel pripisovati samo neenakemu orožju obeh strank.

Novost, da se starša hči cesarjeva moži z bavariskim princem, je tu ugodna. Dunajčan je poleg vse svoje „radikalnosti“ še precej dinastičen in se zanima rad s stvarmi, ki se „zgorej“ za kulisami vrše. Omenim pa tudi, da se nekteri listi vesele, da je baš nemšk princ cesaričino dobil. Veselja zaradi tega „nemštva“ nam pač ni mogoče deliti, če prav kot dobri ljudje in Avstrijci tudi srečo voščimo.

Politični razgled.

Uradni listi potrjujejo, da se je zaročila avstrijska cesaričina Gizela, 16 let stara, z bavariskim princem Leotpoldom, kateri je 26 let star. Političnega pomena pa stvar menda nema toliko, ker Bavarsko itak ni nič druga nego vazalna država Prusije.

Znamenito za sedanjí položaj na Českem je, kar pripovedujejo nemški listi o avdienci česke deputacije pri namestniku Kollerju zaradi odpravljenja zaukazanih nasilstev. Deputacija je hotela odločen odgovor od Kollerja, katerega zadnji ni hotel dati. In ko deputacija še enkrat za odločen odgovor prosi, tedaj Koller pozvoni, stranska vrata se odpro, in osem popolnem oboroženih vojakov se pokaže. Na to je bila avdienca pri kraju.

Kardinal knjez Schwarzenberg je prišel na Dunaj in se pelje k cesarju v Pešto, zaradi več reči pritoževati se. Ustavoverni listi se tega shoda českega cerkvenega glavarja s cesarjem, jako boje.

Eden najmarljiveje za narodno vzbujenje delujočih narodov v naši monarhiji so ogerski Srbi. Ali oni zares delajo skupno in vsi za enega. Na 14. aprila pozivlje v „Zastavi“ „odbor srbske narodne stranke“ vse ogerske Srbe v shod v Bečkerek, da zbrani Srbi tam določijo: 1. Ali

se Srbi dalje udeležijo ogerskega zbora in volitev vanj. 2) Da se govori o programu: ali ostane stari, ali se ponovi, da se potem poslanci znajo po narodovi želji vesti. 3.) Kako se ima narodna stranka organizirati, da svoje kandidate pri volitvah proizvede. Odbor pozivlje, da naj poedini okraji prej zborujejo, da se bode v konferenciji že o gotovem programu govorilo. — Slovenec! pojdi stori tudi ti tako.

Nemški državni zbor je bil 8. t. m. s prestolnim govorom odprt. Prestolni govor omenja po večjem stvari, ki se tičejo notranje uredbe nemškega cesarstva. Dalje pravi prestolni govor, da je nemško cesarstvo sklenilo s Portugalskim kraljestvom trgovinsko, z Zedinjenimi državami v Ameriki konsularno, in s Francosko poštno pogodbo. V Elzasu in Lotringiji, pravi prestolni govor, veselo napreduje novouredba tamošnjih razmer. „Podlage za nemško upravo so položene, pravosodje zagotovljeno, vseučilišče v Strassburgu se bode 1. maja t. l. odprlo.“ Na koncu pravi prestolni govor, da se zvezane vlade z zadovoljnostjo smejo ozirati na vspehe, katere je novo nemško cesarstvo v prvem letu svojega obstanka doseglo, politika cesarja Vilhelma si je pridobila „zaupanje“ zunanjih vlad in moč Nemčije je porok za varnost domovine in za evropski mir. — Po prečitani prestolnega govora bi imela biti prva seja, pa zbor ni mogel klepati zaradi nenazočnosti mnogih poslancev.

Pruski škofje so se šli na posvetovanje v Fuldi.

Orientalno vprašanje se v zadnjem času zopet na površje poriva. Dunajski listi poročajo, da je vlada nemškega cesarstva avstrijski vladi izrekla željo, naj se svetovna razstava odloži „zaradi nasledkov nemško-francoske vojske.“ Sedaj se piše, da Bismark zato odložitve razstave želi, ker se boji nove krize v orijentu. — Tudi „Wanderer“ je svoje poročilo o zaobračaji v naših merodajnih krogih (glej zadnjo številko „Sl. Nar.“) prinesel v zvezi z novostjo, da naš dvor „ve za obširna razjasnila berlinskega kabineta v Peterburgu o orientalskem vprašanju“ in da se našemu dvoru neogibna zdi prememba v naši vnani politiki, s čemer stoji v zvezi zaobračaj v notranji politiki. — Pristavljamo, da se je v zadnjem času pisalo, da gre pričakovati razpora med Črnogoro in Turško. Ravno tako je prišlo tudi med Srbijo in Turško do resnih besedi zaradi srbskoturških železnic.

Volitve na Španjskem so končane. V Madridu, Barceloni in Saragosi je zmagala opozicija, po drugih mestih in na deželi pa je dobila po nezaslišani zlorabi svoje oblasti vlada večino. Kortese bodo imele vladi udano večino, pa število opozicijskih poslancev je vendar toliko, da bode mogoče se uspešno vladi upirati.

Razne stvari.

* (Slovensko pisateljsko društvo.) Ker se je že 30 pisateljev k pristopu oglasilo, tako je društvo konstituirano in bode 21. aprila 1872 v Ljubljani v gostilnici pri „Slonu“ v I. nadstropji svoj prvi shod imelo. Vsi p. n. g. pisatelji, ki so svoj pristop oglasili, naj se omenjeni dan ob 4. uri popoldne tam snidejo, kjer se bode volil provizorični odbor in pretresovala pravila. Kdor misli še društvu pristopiti, naj to oznani do 15. aprila nižje podpisanemu, pozneje pa pri izvoljenem prvosedniku društva. Kdor onih p. n. g. pisateljev, ki so k društvu pristopili, sam 21. aprila ne more priti v Ljubljano, naj pismeno imena onih g. pisateljev imenuje, katere želi za odbornike imeti, in volilni list do 20. aprila meni na Poniklo (Penigl, Sudbahnstation) pošlje.

Davorin Trstenjak.

* (C. kr. nered.) Na c. kr. mariborski gimnaziji je zdaj cela zmešnjava. Dva slovenska profesorja sta odpravljena, in zdaj je dobil še tretji, g. Poljanec, ukaz, naj gre „nemudoma“ v Novo mesto, kamor je imenovan. Vsi ti trije so filologi in so učili tudi slovenščino. Zdaj nema

kdo slovenščine učiti. Stari zagrizneni prijatelj Slovencev, g. Holzinger, je pač enega suplenta že teden dni pred odpustom Šuman-Pajka za Maribor odločil in ga tudi poslal sem. Ali ta suplent ne zna slovenski, in tudi v staroklasičnem jezikoslovju ne more delati za tri (bog, da bi za sebe!) ali celo za štiri, ker enega profesorja je že prej manjkalo. Direktor torej ne ve, kaj in kako bi. Pa tudi čuden „direktor“ tak človek, ki si da, ne da bi zinil, cel zavod, kteremu je vendar kot mož na čelo postavljen, razpihati in ves red na glavo postaviti. — Vse te razmere pa kažejo, da je vladi bilo samo za maščevalno odstranjenje treh Slovencev, in — magari ako vsi učenci gredo namesto v šolo, v pohorske hribe! Ali živa c. kr. duša se ne zmeni za take škandale!

* (Slovensko-nemški ročni besednjak), katerega potreba je zlasti v zadnjem času, kar Janežičevega ni več dobiti, tako živo čutna, izdeluje gospod Frane Orešec, bivši učitelj na višji gimnaziji v Gorici. Dogotovljenega je dela že okoli 400 pol. Delo bode povse originalno.

* (Znani slovenski muzikalni umetnik g. Fr. Gerbic) pojde z zagrebško operno družbo, katere ud je, v Beligrad in bode tam predstave oper vodil.

* (Iz Ljubljane) se nam piše, da je urednik „Danice“ monsignore Jaran izstopil iz čitalnice in da je gospod Lesar, tajnik „slovenske Matice“, to četrtletje odbil plačo dveh goldinarjev za čitalnico, torej tudi izstopil. Živela!

* (Iz Ljubljane) nam drug poročevalec piše, da se ravna pri eskomptni štajerski banki jako po domače, kajti gospod Rihard Janežič, direktor kranjske hranilnice, je chef banke v Ljubljani, njegov sin je vodja pisarnice, in brat gospoda Riharda Janežiča gospod Maks Janežič je „deželnoknežki komisar“. Ljubica, kaj hočeš še več!

* (Slovenskega slovstva) prijateljem poročam „Soča“ jako veselo novico, da g. Boris Miran na Dunaji namerava 2. zvezek svojih poezij na svitlo dati. — Mi se strinjamo z željo v „Soči“ izrečeno, da bi Boris Miran v tem zvezku ponatisnil tudi svoje že preje izdane pesni, katerih nij nikder več dobiti. To bi bilo lepo darilo za njegove od dné do dné množee se častitelje.

* (K ljubljanski statistiki.) Leta 1871 se je sklenilo v Ljubljani zakonov 202. — Rojenih je bilo 768, umrlo je vkup 1174 ljudi. Med rojenimi je bilo, kar se redkokrat zgodi, ravno polovica dečkov in polovica deklic. — Umrlo se jih samih 5, eden je bil umorjen, 14 jih je po nesreči smrt našlo. (Laib. Ztg.)

* (Tržaški škof), g. Legat obhaja denes 25letnico svojega škofovanja.

* (V Trstu) je letos od oktobra l. l. do 7. t. m. zbolelo 835 ljudi za koze. Umrlo jih je na tej bolezni 142.

* („Pučki prijatelj“), časopis, katerega je ustanovil in dozda uredoval za hrvatsko ljudstvo Slovenec g. Francelj, učitelj v Varaždinu, spremenil se je v političen tednik. Ureduje ga Drag. Jagić.

* (Prazne službe.) Na gimnaziji v Novem mestu so prazne tri profesorske službe s plačo po postavi od 9. aprila 1870, in sicer ena služba za klasično filologijo in slovenščino, ena za nemščino in filozofično propedeutiko, in ena za risanje. Prošnje do 20. maja t. l. kranjskemu deželnemu šolskemu svetu v Ljubljani.

* (Rop.) V Rančah blizu Maribora je nedavno tropa roparjev prišla trkrat po noči na okno neke hiše, ki je last neke vdove, z besedami: „Straža je tu, odprite!“ Vdova odpre in roparji pridejo v hišo ter ji vse poberó. Na to gredo k sosedu tiste vdove in začnejo tudi trkati. Pa v tem so že ljudje roparje čuli in posrečilo se je kmalu došlim žandarjem vso roparsko tropo prijeti.

* (Razbojniki) so prišli zadnjo soboto na pristavo mariborskega meščana Oehma na Pesnici, ktero je 84letna dekla s svojo 17letno hčerjo in enim hlapcem nadzorovala. Razbojniki so terjali

od starke denar in ko ga ni dala, so jo iz postelje vrgli in grozovito trpinčili, potem pa hčer oskrnili. V tem se je zbudil hlapec, ki je v hlevu spal, in je hotel iti na pomoč. Pa komaj iz hleva pride, ustrelita dva razbojnika nanj, tako da se precej na tla zgrudi. Ko je že na tleh ležal, sta ga hudodelnika še s samokresi tako dolgo po glavi tolkla, da sta ga ubila. — Sodnija še do sedaj ni zasledila razbojnikov.

* (Kaplan obropan.) Oni teden so pridri tolovaji v stanovanje gospoda kaplana v Te-harjih blizu Celja, terjali denar, in ko ga kaplan ni hotel dati, so ga neusmiljeno stopili in popolnem obropali.

—Ž—. (Planinka.) Najnižji kraj na Kranjskem in morda na celim svetu, kjer se nahaja planinka (Edelweiss), je pod Kranjem na bregu Save, blizu ovinka, ktere ga napravlja železnica prišedša iz Škofjeloke proti Savi. —

* (Iznajditelj telegrafa umrl.) Minoli teden so poročali listi iz Amerike smrt Morséja, kateri je l. 1835 prvi izdelal električen telegrafski aparat, ki je potem bil splošno uveden kot sredstvo za menjavanje misli z elektriko. Morsé je bil rojen l. 1791 v mestu Charlestown v severno-amerikanski državi Massachusetts.

* (Gora Vezuv) meče v zadnjem času zopet v večji meri ogenj iz sebe in vsled tega se je krater (žrelo) gore premenil.

* (Mesto se pogrezuje.) Poslopja mesta Iserlohn v pruski provinci Westfalen se vedno bolj v zemljo ponizujejo, tako da je pri nekterih hišah prvo nadstropje že do tal prišlo. Nekoliko hiš so morali zaradi razpoklin zapustiti, ena fabrika je morala od dela nehati, ker se je bilo vsak trenotek bati, da se razruši. En oddelek mesta je po poročilih od ondot že popolnoma razdejan.

Gospodarske stvari.

— Za stavbo nove cigarne fabrike v Ljubljani je razpisan konkurs do 2. maja t. l. Preračunjeni stroški znašajo 215.305 gld. 15 kr. Ponudbam se mora ara v znesku 5 % stavbenschih stroškov priložiti. Več se izve pri poslovnem vodstvu provizorične cigarne fabrike v Ljubljani.

— Rudniško vodstvo v Idriji razpisuje zalaganje rudnika s potrebnim žitom in sicer potrebuje 1600 vaganov pšenice, 1500 vag. rži, 200 vag. turšice. Ponudbe morajo do 30. t. m. biti v rokah rudniškega vodstva.

— Železnica iz Št. Petra v Reko bode koncem avgusta t. l. prometu izročena.

— Povodenj je nastala vsled dolgega deževanja v nekterih krajih ob Krki na Kranjskem in popolnem uničila upanje na žetev od zimine.

— O odloženji svetovne razstave na leto 1874 se zopet govori in „N. fr. Presse“ piše, da je vlada nemškega cesarstva željo na Dunaji izrekla, naj bi se razstava eno leto pozneje vršila, ker bi nemški obrtniki vsled zadnje l. 1873 ne mogli biti sijajno zastopani. „Neue Presse“, kakor znano, s sedanjim cislajtanskim ministerstvom v ozki dotiki stoječ list, pravi, da naša vlada „ni nenaklonjena“ želji nemške državne vlade. Odločilo se pa še ni, ali se ima razstava res preložiti.

— Pivovarstvo v Avstriji je predmet statističnega dela, ki je izšlo v Pragi; sestavil ga je G. Nobak. Po tem delu je pivovarstvo najzvalniše na Českem, kjer se na leto producira 6,217.060 avstr. veder. V dolnji Avstriji (Dunaj, Schwechat) se napravi vsako leto 4,950.905, na Moravskem 1,629.051, na Ogerskem in Erdeljskem 1,054.515, na Gornje-Avstrijskem 1,002.988, v Galiciji 862.637, na Šlezkem 401.058, na Saleburškem 346.019, na Tirolskem 257.572, v Bukovini 61.751, na Kranjskem 63.796, na Štajerskem 644.777, na Primorskem 2675, na Koroškem 149.551, na Hrvaškem in Slavonskem 32.958 avstrijskih veder piva. Pivovarnice

ima Avstrija 2743 in te napravljajo vsako leto 17,335.811 avstr. veder piva.

Vinotržstvo.

Od l. 1868, katero bo vsem vinorejcem ostalo v blagem spominu zaradi obilnosti in žlahnosti svojega vinskega pridelka, se ima vinstvo boriti s slabimi letinami. Že l. 1869 spadalo je med srednje letine, l. 1870 se je sicer še precej vina pridelalo, a kvaliteta je bila prav slaba in vendar je l. 1871 ga še prekosilo v pomanjkanji eukra v moštu, v kislini, in tudi skoro za pol manj se ga je pridelalo, ko v navadnih letih. Med tem, ko je l. 1868 bilo v moštu eukra 26—28 % v dobrih legah in le 6—8 % kisline, se je v moštu lanskega leta našlo le 13—16 % eukra, kisline pa 12—18 %. In vendar kupčija z vinom, s starim in mladim še nikoli ni bila tako živahna ko zdaj, in vinska cena je tako visoka, da bi se pač lahko veselil vinorejec, ko bi le še imel kaj vina na prodaj. Da je cena visoka, je naravno, ker od l. 1868 sem ni več bilo dobre letine in so vsled tega večidel vsi vinotržci izpraznili svoje velike zaloge starih vin, tako da se vina iz let 1868 in 1869 le še za dragi denar tu pa tam dobijo. In ker se tudi 1870 in 1871 ni preobilo pridelalo, imajo celó vina teh let tako ceno, kakoršne v svojem času žlahni 1868 ni imel.

Od vseh strani se poroča, da so cene vin visoke in stalne, in se tudi ne bodo ponizale, dokler se ne bo pokazalo, kaj imamo letos v vinogradih pričakovati.

Na Kranjskem je l. 1871 dolenjščina po 7—9 fr. (vse navedene cene veljajo za avstrijsko vedro 40 bokalov), starina po 11—13 fr.; stara zelenika še tudi dražja.

Na Štajerskem je pohorsko vino (okolo Slov. Bistrice do Maribora) 1871 po 9—10 fr., 1870 po 11—12 gld., 1869 po 13 gld., 1868 po 15—20 gld. vendar se 1868 in 1869 le malokde pri večih vinorejcih nahajajo. Pri Konjicah je 1871 po 7—8 gld., 1870 10 gld., 1869 12—13 gld., 1868 14—16 gld. Črnine (vinarske) se je v l. 1870 in 1871 le prav malo in ne posebne pridelalo, je

po 10—12 gld., starejši po 12—16 gld. V Ptuj in Ljutomeru imajo vina blizo enako ceno, ko Pohorska; v slovenskih gorica pa, kakor pri Konjicah. Na Bizeljskem je 1871 po 9—11 gld., starina po 12—14 gld.

Ogerska vina so v Ofnu: 1871 od 10 do 12 gld. bela, črnina je slaba in se malo kupuje, 1868—1869, ktere ga je še prav malo v kletih, je po 15—20 fr., črnina teh let celó po 18—30 gld.

Hrvaška vina so 1871 po 7—9 gld., starina po 11—13 gld.

Iz Veršeca v Slavoniji se piše, da se je v poslednih 14 dneh čez 10.000 veder vina 1871ga prodalo in da je najnižja cena bila 4 gld. 75 kr. za avstr. vedro. Šlo je to vino v Pešto in na Dunaj.

Tudi na Avstrijskem, kjer se je še precej dosti, pa tudi prav slabega vina pridelalo, se plačuje za boljša 1871 do 9 gld., med tem ko se za 1869 15—17 gld., za 1868 pa 18—30 gld. tirja.

K Meranu na Tirolskem je črnina 1871 po 7 do 9 gld. J. V.

Dunajska borsa 10. aprila.

Srebro	108	82
C. k. cekini	5	26

Od banke „Slavije“.

Ravno sedaj potuje naš uradnik in potovalni zastopnik gospod

Josip Kristan

po Istri, kar naznanjamo p. t. slovanskemu isterskemu občinstvu s prošnjo, v vseh zadevah, tikajočih se zavarovanja, blagovoljno nanj se obračati.

Čestito duhovščino kot inteligentniši del istrskega občinstva pa prosimo, da ga pri njegovih podvzetjih za naš narodni zavod vsestransko podpirati blagovoli, česar se s popolno gotovostjo nadejati zamoremo.

V Ljubljani, dne 9. mal. travna 1872.

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne praške banke „SLAVIJE“ v Ljubljani.

Dr. Hribar.

V Ptuj, Qrmuž, Ljutomer in okolice!

Potujem v zadevah banke „SLAVIJE“ in si dovoljujem prositi one gospode, kateri zastopstva prevzeti hočejo, naj se „poste restante“ v imenovanih mestih na mene obrnejo.

O tej priliki podajem vtakovrstna razjasnila.

Jan Lad. Černy,

glavni zastopnik „Slavije“.

(70—1)

Epileptični krč

(božjast)
zdravi pismeno z zdravilom, ki je že več ko sto ljudem pomagalo

A. Witt,
Linden-Strasse 18, Berlin.
(60—30)

Kovane uradno preiskavane **decimálne vage** četirioglate oblike:

Nositeljna moč:	1	2	3	5	10	15	cent.
Cena, gld.:	18	21	25	35	45	55.	
Nositeljna moč:	20	25	30	40	50	cent.	
Cena, gld.:	70	80	90	100	110.		

Balanceirne vage:

Nositeljna moč:	1	2	4	10	20	30	ft.
Cena, gld.:	5	6	7.50	12	15	18.	
Nositeljna moč:	40	50	60	70	80	ft.	
Cena, gld.:	20	22	25	27.50	30.		

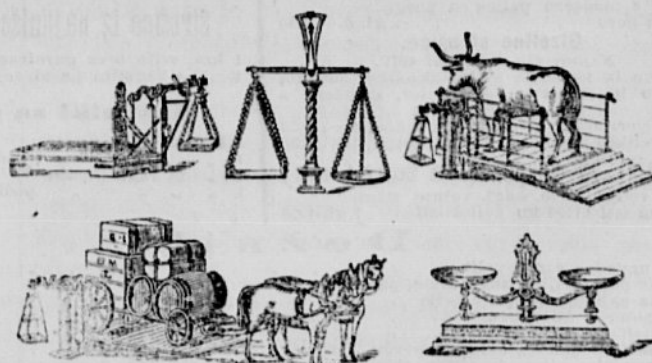
Vage za živino z železnim obročjem in utegi (gevihti):

Nositeljna moč:	15	20	25	30	40	50	cent.
Cena, gld.:	150	170	200	230	300	350.	

Mostne vage:

Nositeljna moč:	50	60	70	80	100	cent.
Cena, gld.:	350	400	450	500	500.	
Nositeljna moč:	120	150	200	300	cent.	
Cena, gld.:	600	650	750	900.		

L. Buganij & Comp., fabrikanti vag in utegov. Dunaj, mesto, Singerstrasse Nr. 10.

Dalje vse sorte druge vage in utegi.

Naročilom proti pošiljanju denarja ali na pošto poduzetje ustreže precej: (11—86)

